

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye tárgy: Javaslat tanácsi irányelvre a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv biztosítás és pénzügyi szolgáltatások tekintetében történő módosításáról

COM(2007) 747 végleges – 2007/0267 CNS

(2008/C 224/28)

2007. december 18-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat tanácsi irányelvre a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv biztosítás és pénzügyi szolgáltatások tekintetében történő módosításáról

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekció véleményét 2008. április 30-án elfogadta. (Előadó: Wautier ROBYNS DE SCHNEIDAUER.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. május 28–29-én tartott 445. plenáris ülésén (a május 29-i ülésnapon) 98 szavazattal, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

Következtetések és ajánlások

1. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság erőfeszítéseit a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások HÉA-szabályainak az egységes piac követelményeinek megfelelő kiigazítása érdekében. Az EGSZB különösen nagyra értékeli a közvetlenül bevont érintettekkel ⁽¹⁾ való együttműködést, illetve az interneten lefolytatott nyilvános konzultációt. A HÉA-szabályok jövőbeli felülvizsgálatai esetén ugyanakkor az EGSZB valamennyi érdekelt fél közvetlen bevonását javasolja a jogalkotási folyamatba.

2. Az EGSZB elismeri, hogy a javaslatok jelentős lépést jelentenek a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások modern és versenyképesebb HÉA-szabályozása felé. Az EGSZB ugyanakkor a még mindig meglévő értelmezési nehézségek és megoldatlan problémák felszámolása érdekében mélyrehatóbb jogalkotási megközelítést tartott volna kívánatosnak. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, milyen óvatosan kell eljárnia az Európai Bizottságnak a pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokra vonatkozó HÉA-szabályok előterjesztésekor. Sem az ágazatok, sem a fogyasztók – különösen a magánfogyasztók – érdekeit nem lehet kockára tenni. Túl azon, hogy két olyan ágazatról van szó, amelyek kulcsszerepet játszanak a jól működő gazdaságban és sok európai polgár számára teremtenek munkahelyet, ez egy meglehetősen technikai jellegű szakterület, ahol nincs helye kísérletezésnek. Mivel a fő célkitűzések között szerepel a jogbiztonság növelése, illetve a gazdasági szereplők és a nemzeti adóhatóságok adminisztratív terheinek csökkentése, a megszövegezésnek egyértelműnek kell lennie.

3. A HÉA-semlegesség kérdése kapcsán az EGSZB örömmel fogadja a költségmegosztási megállapodások bevezetését, és az adózás választására vonatkozó lehetőség kibővítését. Az EGSZB meg van győződve róla, hogy megfelelő megszövegezés és végrehajtás mellett ezen eszközök képesek lesznek csökkenteni a

pénzügyi és biztosítási szolgáltatók költségeiben jelentkező rejtett HÉA-hatást. Ez nem csak a szektor hatékonyságát és versenyképességét javítja, de a szolgáltatók motiválása és a munkahelyek EU-n belül tartása révén pozitív hatással lesz a szolgáltatások hozzáférhetőségére is. Azonban mivel a cél a HÉA-semlegesség és az egyenlő versenyfeltételek megteremtése a pénzügyi és biztosítási szektorban, még számos megoldandó kihívás marad. Nevezetesen egyértelműbb és megbízhatóbb definíciót igényel számos adómentesség, illetve olyan fogalom, mint a mentesített szolgáltatás „specifikus és lényegi jellemzője”, vagy a mentesített közvetítés érvényességi köre. Elfogadható megoldást kellene találni arra is, hogyan terjeszthető ki a költségmegosztás célkitűzése a lehető legtöbb szereplőre, és kerülhetők el a tagállamok közötti indokolatlan különbségek az adózás választására irányuló lehetőség végrehajtása terén. Végezetül fel kell tárnunk annak lehetséges módjait, hogy miként kerülhet el, hogy a HÉA egyéb hasonló adókon túlmenően merüljön fel mindazon szolgáltatások – például a biztosítási díjak – esetében, amelyek egyedi nemzeti adók hatálya alá esnek, és HÉA-kötelessé válnának, ha a szolgáltató az adózás lehetőségét választja. Máskülönben a fogyasztók érdekeit sodorjuk veszélybe.

Indokolás

1. A pénzügyi és biztosítási szolgáltatások versenyképesebb egységes piaca felé ⁽²⁾

1.1 A jelenlegi HÉA-szabályozás értelmében a legtöbb pénzügyi és biztosítási szolgáltatás fogyasztóit nem terheli HÉA-fizetési kötelezettség. E szabályozás ennek ellenére felesleges akadályokat gördít a biztosítók és a pénzügyi szolgáltatók integrált, nyitott, hatékony és versenyképes egységes piaca elé. Két fő probléma merül fel. ⁽³⁾

⁽¹⁾ Ezek az érintettek a következők: a pénzügyi szektor szereplői, a biztosítási szektor szereplői, illetve a nemzeti adóhatóságok.

⁽²⁾ MEMO/07/519, „A pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokra vonatkozó HÉA-szabályozás korszerűsítése – Gyakran feltett kérdések”, Brüsszel, 2007. november 28., 1–4. o.

⁽³⁾ COM(2007) 747 final, „Javaslat tanácsi irányelvre, Indokolás”, Brüsszel, 2007. november 28., 2–4. o.

1.2 Az első probléma a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások HÉA-mentességére vonatkozó meghatározások elavult volta. Ráadásul nincs világos határvonal a HÉA-mentes, illetve HÉA-köteles szolgáltatások között, sem pedig a visszaigényelhető input-HÉA meghatározására irányuló, Közösség-szerte elfogadott módszer. Ennélfogva a tagállamok nem egységesen alkalmazzák az adómentességeket, ami miatt az elmúlt években jelentős mértékben nőtt az Európai Bíróság (EB) elé vitt ügyek száma. A jogalkotási lemaradást pótolni kell, és világossá kell tenni a biztosítás és a pénzügyi szolgáltatások HÉA-mentességére vonatkozó szabályokat. Ésszerű dolog teret hagyni a pénzügyi szolgáltatások iparágában bekövetkező jövőbeli fejleményeknek is; az Európai Bizottságnak ez szándékában is áll.

1.3 A másik probléma a HÉA-semlegesség hiánya. A pénzügyi és biztosítási szolgáltatók általában nem tudják visszaigényelni az üzletmenet fenntartása céljából vásárolt termékeket és szolgáltatásokat terhelő HÉA-t („input-HÉA”). Ez eltér a nem pénzügyi szolgáltatók helyzetétől, amelyek számára az input-HÉA nem jelent költséget: a HÉA számukra olyan adónem, amelyet a fogyasztóktól szednek be (ezért „fogyasztási adó”), hogy továbbadják az államnak, és amely nem befolyásolja bevételeiket. Míg a HÉA a tagállamok adóhatóságai számára jelentős bevételi forrás, a vállalkozások szenvednek áttételes hatásaitól. A vissza nem igényelhető, „rejtett” HÉA a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások költségkomponense lesz. Végül soron ez a fogyasztók számára a termékek és szolgáltatások drágulását eredményezi. ⁽⁴⁾

1.4 Az európai pénzügyi piacok integrációja felé mutató általános trend, valamint a fokozott hatékonyság és versenyképesség érdekében folytatott globális verseny részeként a pénzügyi és biztosítási vállalatok új üzleti modelleket alkalmaznak. Ez lehetővé teszi számukra egyes alapvető háttériródi és támogatási funkciók központosítását, illetve úgynevezett „kiválósági központokba” való kiszervezését, amelyek horizontálisan látják el e tevékenységeket egyes szereplőcsoportok részére. Az efféle üzleti modellek révén mindenekelőtt lehetővé válik a know-how és a beruházások hatékonyabb felhasználása, jobb minőségű termékeket és alacsonyabb költségeket eredményezve. Ugyanakkor felmerül a probléma, hogy ha a hasonló szolgáltatásokat HÉA-val számlázzák a pénzügyi és biztosítási szolgáltatók felé, az többletköltségeket jelent. Ez vezet a fent említett áttételes hatáshoz.

1.5 A HÉA-szabályozás felülvizsgálata egyfelől a HÉA-szabályok naprakész és egységesebb alkalmazását szolgálja, ami nagyobb jogbiztonságot teremt és csökkenti a gazdasági szereplőkre és a hatóságokra nehezedő adminisztratív terheket. Másrészt a HÉA-semlegesség kérdésének megoldása érdekében a javaslat (HÉA-irányelv) a le nem írható HÉA-költségek csökkentésére ösztönzi a pénzügyi és biztosítási intézményeket, lehetővé téve számukra a HÉA-val terhelt szolgáltatások nyújtását, és egyúttal a vissza nem igényelhető HÉA keletkezésének elkerülését, egyértelműsítve az adómentességeket, illetve kiterjesztve azokat a költségmegosztási megállapodásokra is, a határokon átnyúló ügyleteket is beleértve.

⁽⁴⁾ Battiau P. (2005), „Letter from Brussels. VAT in the Finance Sector” [Levél Brüsszelből. A HÉA a pénzügyi szektorban], in: The Tax Journal, 2005. november 28., 11–14. o.

2. A közös hozzáadottérték-adó rendszer: jogalkotási megközelítés ⁽⁵⁾

2.1 Több mint harminc éven át a hatodik HÉA-irányelv (77/388/EK) alkotta a HÉA közös európai szabályozási keretének alapját. Ugyanakkor a számos módosítás miatt az irányelv nehezen áttekinthetővé és nehezen érthetővé vált a gyakorló üzleti szereplők számára. 2007. január 1-jétől hatályba lépett az Európai Közösség új HÉA-irányelve (2006/112/EKG), amely a fokozott világosság, ésszerűség és egyszerűsítés mellett azonban tartalmi változtatásokat nem hozott.

2.2 A pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokra vonatkozó adózási szabályok korszerűsítését, illetve egyszerűsítését célzó kampány részeként az Európai Bizottság 2007 novemberében újabb módosítási javaslatot nyújtott be az uniós HÉA-szabályozáshoz ⁽⁶⁾. A javaslatok a szabályozási környezet egyszerűsítésére irányuló bizottsági stratégia részét képezték (COM (2006) 690, 66. szakasz). Az új meghatározások célja egyúttal a belső piacra vonatkozó szabályokkal való nagyobb összhang volt (pl. beruházási alapok, hitelminősítés, derivatívák).

2.3 A HÉA közös rendszeréről szóló tanácsi irányelvre irányuló jelenlegi javaslat a biztosítási és pénzügyi szolgáltatások kezelése tekintetében módosítja a HÉA-irányelv (2006/112/EK) 135. cikkének (1) (a)–(g), valamint 137. cikkének (1) (a) és (2) bekezdését. Az irányelv-javaslatot rendeletre irányuló javaslat ⁽⁷⁾ kíséri (HÉA-rendelet), amely a biztosítási és pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006. november 28-i, 2006/112/EK irányelv releváns cikkeinek végrehajtási rendelkezéseit tartalmazza. A rendelet felsorolja a HÉA-mentesség hatálya alá, illetve azon kívül eső pénzügyi, biztosítási, menedzsment-, illetve közvetítési szolgáltatásokat, valamint a mentesített szolgáltatás specifikus és lényegi jellemzőivel bíró szolgáltatásokat, amelyek ezért saját jogon mentességet kapnak a HÉA alól. A pénzügyi szolgáltatásokra és biztosítási piacokra jellemző komplexitás és az új termékek folyamatos fejlesztése fényében ezek a felsorolások nem a teljesség igényével készültek.

3. Konzultáció az érdekelt felekkel és hatásvizsgálat ⁽⁸⁾

3.1 Az Európai Bizottság 2004-től 2007-ig konzultációt folytatott az érdekelt felekkel és független tanulmányt készített: mindkettő megerősítette a pénzügyi és biztosítási szektorra vonatkozó HÉA-szabályozás felülvizsgálatának szükségességét.

⁽⁵⁾ COM (2007) 747, „Javaslat tanácsi irányelv, Indokolás”, Brüsszel, 2007. november 28., 2–4. o.

⁽⁶⁾ COM(2007) 747: Javaslat tanácsi irányelv a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv biztosítás és pénzügyi szolgáltatások tekintetében történő módosításáról.

⁽⁷⁾ COM(2007) 746: Javaslat tanácsi rendeletre a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv biztosítási és pénzügyi szolgáltatások kezelésével kapcsolatos végrehajtási intézkedéseinek megállapításáról.

⁽⁸⁾ COM(2007) 747 final, „Javaslat tanácsi irányelv, Indokolás”, Brüsszel, 2007. november 28., 2–6. o.

A felmerült lehetséges opciók teljes körű ismertetését az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság által készített hatástanulmány⁽⁹⁾ tartalmazza.

3.2 2004-ben Dublinban megrendezésre került a Fiscalis szeminárium a tagállamok nemzeti adóhatóságainak részvételével. A szemináriumon megvitatásra kerültek a gazdasági szereplők szempontjából felmerülő különböző problémakörök, különös tekintettel a kiszervezés jelensége mögött álló globális és belső piaci folyamatokra. 2005 folyamán a főbb érintettekkel folytatott párbeszéd tovább erősödött. Rendszeressé vált a kapcsolattartás az olyan reprezentatív csoportokkal, mint az Európai Bankszövetség (FBE), az Európai Biztosítók Bizottsága (CEA), az Európai Biztosításközvetítők Szövetsége (BIPAR), az Európai Alap- és Vagyongazdálkodók Szövetsége (EFAMA); illetve a szakmai tanácsadókkal és más érdekelt felekkel.

3.3 Az első Fiscalis szeminárium nyomkövetése keretében az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság tanulmányt rendelt egy független szakértőtől a pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokra vonatkozó HÉA-mentesség gazdasági hatásának megfelelőbb megértése céljából⁽¹⁰⁾. A záró jelentés 2006 novemberében került benyújtásra az Európai Bizottságnak, és egyebek mellett az alábbi következtetéseket tartalmazta⁽¹¹⁾:

- a) az EU pénzügyi és biztosítási szolgáltatások kevésbé nyereségesek a világ többi gazdaságilag fejlett régiójában – például az USA-ban – működő megfelelőiknél. Az EU pénzügyi és biztosítási szolgáltatások – vissza nem igényelhető és áttételes – HÉA-terhet viselnek. Ez növeli költségeiket;
- b) mivel a tagállamok különbözően értelmezik a HÉA-irányelvet a pénzügyi szolgáltatások HÉA-mentessége, illetve HÉA-kötelezettségei tekintetben, a gazdasági szereplők nyilvánvalóan jelentős jogbizonytalanság közepette kénytelenek kereskedelmi döntéseket hozni. Ez jelentősen befolyásolja a tevékenységek kiszervezésére vonatkozó döntéseiket;
- c) az EB határozatok értelmezése, illetve a visszaigényelhető HÉA-hányad kiszámítása terén mutatkozó eltérések versenytorzulást eredményeznek, ami hozzájárul a HÉA-mentesség hiányához. A tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a pénzügyi szolgáltatások jelenlegi HÉA-besorolása középtávon „tisztességtelen versenylőny” forrásává válhat, és „akadályozhatja a pénzügyi szolgáltatások egységes piacának megvalósítását”.

⁽⁹⁾ SEC(2007) 1554, az Európai Bizottság munkadokumentuma, „Kísérő dokumentum a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv biztosítás és pénzügyi szolgáltatások tekintetében történő módosításáról szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslatához: Hatástanulmány”, Brüsszel, 2007. november 28., 1–61. o.

⁽¹⁰⁾ Price Waterhouse Coopers, Taxud/2005/AO-006. sz. tender, „Study to increase the Understanding of the Economic Effects of the VAT Exemption for Financial and Insurance Services” [Tanulmány a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások HÉA-mentessége gazdasági hatásának megfelelőbb megértéséhez], Brüsszel, 2006, 1–369. o.

⁽¹¹⁾ SEC(2007) 1554, az Európai Bizottság munkadokumentuma, „Kísérő dokumentum a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv biztosítás és pénzügyi szolgáltatások tekintetében történő módosításáról szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslatához: Hatástanulmány”, Brüsszel, 2007. november 28., 12–13. o.

3.4 A tagállamokkal és a Belső Piaci Főigazgatósággal folytatott ezt követő konzultációsorozat eredményeképpen kidolgozásra került egy alapidokumentum – a TAXUD 1802/06. számú munkadokumentum –, amely az érintett felekkel és a tagállamokkal a 2006 májusában, Brüsszelben megrendezett adókonferencián került megvitatásra. A munkadokumentum kiemeli az alapvető problémákat, illetve a számba jöhető lehetséges technikai megoldásokat.

3.5 2006. május 9-től 2006. június 9-ig nyilvános konzultáció zajlott az interneten. Összesen 82 válasz érkezett be az Európai Bizottsághoz⁽¹²⁾. A pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokról tartott konzultáció keretében az érintettek által benyújtott válaszokból három fő következtetés vonható le. Az első, hogy a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások HÉA-besorolásának korszerűsítésére irányuló bármely opciónak nagyobb jogbiztonságot és világosságot, illetve a szolgáltatókra, alvállalkozókra, közvetítőkre és fogyasztókra nehezedő adminisztratív terhek csökkentését kell eredményeznie. Másodsorban a biztosítási ágazatban, illetve a pénzügyi szektorban működő gazdasági szereplők alapvetően azonos törekvésekben osztoznak, de gyakran más intézkedésekre helyezik a hangsúlyt az egyes kérdésekben. Harmadsorban a vállalkozások közötti (B2B), illetve a vállalkozások és fogyasztók közötti (B2C) szolgáltatások tekintetében a gazdasági szereplők érdekei jelentős mértékben eltérnek.

3.6 2007 júniusában közzétették a Főigazgatóság honlapján az első jogalkotási tervezeteket tartalmazó munkadokumentumot. A jogalkotási tervezet ezt követően alaposan megvitatásra került valamennyi érdekelt féllel, több megbeszélés keretében. 2007. július 31-én kerekasztal-megbeszélést szerveztek a HÉA-szabályozásban érintettekkel. 2007. november 28-án az Európai Bizottság elfogadta és közzétette az említett javaslatokat, illetve a hatástanulmányt.

3.7 A hatástanulmányban az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság felsorolja a javaslatok remélt hatásait a magánfogyasztókra, az üzleti fogyasztókra, az európai pénzügyi és biztosítási társaságokra, illetve a nemzeti adóhatóságokra. Ez az elemzés elsősorban a pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokra vonatkozó HÉA-mentesség gazdasági hatásainak jobb megértését célzó tanulmány eredményeire alapult⁽¹³⁾. A költségvetési hatás különböző tényezőktől függően – előírt HÉA-százalék, a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások jelenlegi HÉA-besorolása, egyéb adóadamekkel (pl. a jövedelemadókkal) való kölcsönhatás, a társadalombiztosítási, illetve a munkanélküliséghez kapcsolódó költségek hatása stb. – várhatóan tagállamról tagállamra változó lenne. A PwC-tanulmány⁽¹⁴⁾ alapján a következő elvárások szűrhetők le⁽¹⁵⁾:

⁽¹²⁾ A nyilvános konzultáció dokumentuma (Konzultációs dokumentum a pénzügyi szolgáltatókat és biztosítókat terhelő hozzáadottértékadó-kötelezettségek korszerűsítéséről), illetve a válaszadók álláspontjainak részletes összefoglalása (Eredmények összefoglalása – Nyilvános konzultáció a pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokról) a http://ec.europa.eu/taxation_customs/common/consultations/tax/article_2447_en.htm internetes címen érhető el.

⁽¹³⁾ Price Waterhouse Coopers, Taxud/2005/AO-006. sz. tender, „Study to increase the Understanding of the Economic Effects of the VAT Exemption for Financial and Insurance Services” [Tanulmány a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások HÉA-mentessége gazdasági hatásának megfelelőbb megértéséhez], Brüsszel, 2006, 162–174. o.

⁽¹⁴⁾ Ld. a 10. lábjegyzetet.

⁽¹⁵⁾ MEMO/07/519, „Modernising VAT rules applied on Financial and Insurance services – Frequently Asked Questions” [A pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokra vonatkozó HÉA-szabályozás korszerűsítése – Gyakran feltett kérdések], Brüsszel, 2007. november 28., 2–4. o.

3.7.1 A magán-, illetve üzleti fogyasztókra gyakorolt költségvetési hatás: jelenleg a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások általában mentesülnek a HÉA alól. Az adózás választására vonatkozó lehetőség kiterjesztése nem növelheti a pénzügyi szolgáltatások végső költségeit a fogyasztók számára. A pénzügyi szolgáltatások tranzakciói szempontjából a termékek árában foglalt, vissza nem igényelhető HÉA-rész úgynevezett „rejtett adóként” működik. Az adózás választásának lehetősége megszüntetné a rejtett adózást, és lehetővé tenné a vállalkozások számára a hatékonyság növelését, és így a termékek árának csökkentését. Ez a logika érvényesül a költségmegosztási megállapodások esetében is. Mindez egyelőre csak feltételezés, melynek alapját néhány ország – pl. Belgium – választható HÉA-val kapcsolatos tapasztalatai képezik. Még dolgozni kell annak értékelésén, milyen aktuális hatással járhat az adózás választásának lehetősége az üzleti modellekre, illetve a pénzügyi termékek költségeire a különböző piaci szegmensekben. A magánfogyasztók számára lehetővé kell tenni, hogy a legkedvezőbb lehetőséggel élhessenek, és ne szenvedjenek hátrányt amiatt, hogy a piac más szegmenseiben HÉA-t vetnek ki.

3.7.1.1 Igen kevésbé valószínű, hogy az adózás választásának lehetősége negatív hatásokkal járjon az üzleti fogyasztókra nézve, mivel ezek elvileg visszaigényelhetik az input-HÉA-t. Kevésbé világos viszont, milyen hatással lehet számolni a magánfogyasztók költségei terén abban a valószínűtlen esetben, ha az adózás választásának lehetőségét a B2C ügyletek esetén is engedélyezik. Mivel a magánfogyasztók nem vonhatják le a HÉA-t, az egyéb hasonló adókon túl felszámított HÉA problémája különösen markánsan felmerülhet a biztosítási díjak esetében. Jelenleg ezeket a díjakat nemzeti adókkal és járulékokkal terheltlen számlázzák ki, abból a sajátos okból kifolyólag, hogy a nemzeti adóhatóságok nem jogosultak HÉA-t szedni a biztosítási szolgáltatások után. Ugyanakkor a végső hatás attól függ, milyen mértékben élnek ténylegesen a pénzügyi és biztosítási szolgáltatók az adózás választásának lehetőségével a B2C környezetben.

3.7.2 A foglalkoztatásra gyakorolt hatás: fontos megjegyezni, hogy a költségvetési hatás nem korlátozódik a HÉA-bevételek összegére. Az EGSZB siet hangsúlyozni, hogy az olyan HÉA-megoldások, mint az adózás választásának lehetősége vagy a költségmegosztási megállapodások, hozzájárulnak a kulcsfontosságú szektorok tagállamokba vonzásához és ott tartásához. Ez egyfelől közvetlen foglalkoztatást biztosít a pénzügyi szolgáltatásokban és a biztosítási szektorban, másrésztől közvetett foglalkoztatást is generál a tagállamokban. A közvetett munkahelyteremtő hatás olyan egyéb szektorokban mutatkozhat meg, mint az IKT-k illetve más, kiszervezett szolgáltatások. Ide sorolhatók a pénzügyi és biztosítási szereplők részére nyújtott termékek és szolgáltatások is (pl. számítógépes rendszerek, biztonsági szolgáltatások, étkeztetés, építőipari és ingatlan szolgáltatások stb.). A javaslatok megelőznék, hogy az európai szereplők a tevékenységek offshore kiszervezéséhez folyamodjanak (azaz egyes funkciókat Európán kívülre telepítsenek), mivel hatékony tervezés és végrehajtás mellett az új szabályok vonzó lehetőséget kínálnának a vállalkozásoknak, hogy az EU-n belül központosítsák vagy szervezzék ki tevékenységeiket. Ez a feltételezés a normál üzleti gyakorlatok elemzésén alapul, a helyi tudáshoz, illetve az ellenőrzési láncok jelentőségének figyelembevételével. Ugyanakkor mindez nyilvánvalóan nem jelenthet

garanciát arra, hogy az európai vállalkozások a jövőben nem dönthetnek bármely tevékenységük offshore kiszervezése mellett. Az EGSZB éppen ezért kiemelten figyel a versenyképesség és a munkahelyek minősége közötti megfelelő egyensúlyra.

3.7.3 Az európai pénzügyi és biztosítási társaságokra gyakorolt várható hatás: az Európai Bizottság reméli, hogy a mentesült pénzügyi és biztosítási szolgáltatások meghatározásának egyértelművé tétele csökkenti a megfelelés költségeit. Manapság a vállalkozások kénytelenek minden egyes tagállamnál külön tudakozódni a mentesség helyi értelmezéséről, és gyakran kényszerülnek az Európai Bíróságra támaszkodni. Ez nem csak jelentős költségvetés, de egyúttal az európai integráció és a nemzetközi versenyképesség akadálya is. A következetes értelmezés azt jelenti, hogy az egyik tagállamban alkalmazott értelmezés bárhol másutt érvényesnek tekinthető. Ráadásul a szélesebb körben alkalmazott költségmegosztási megállapodások és az adózás választásának lehetősége segít majd a pénzügyi és biztosítási szolgáltatóknak megfelelőbben kezelni a vissza nem igényelhető HÉA hatását saját belső költségstruktúrájukra. Ez növeli a pénzügyi és biztosítási szolgáltatók nyereségességét, lehetővé téve számukra, hogy jobban helytálljanak a globális piacon, és csökkentsék a tőke-, illetve biztosítási költségeket az európai gazdaság és általában véve a fogyasztók számára.

3.7.4 A nemzeti adóhatóságokra gyakorolt költségvetési hatás: az Európai Bizottság meg van győződve róla, hogy a jogbiztonság növelése biztosítja a tagállamok adószedési jogait, és egyúttal csökkenti az agresszív adótervezésre nyíló alkalmakat. Ezen túlmenően a világosabb mentességi szabályoknak köszönhetően csökkennek a nemzeti adóhatóságokra nehezedő adminisztratív terhek is. Mindazonáltal az adómentesség következetesebb alkalmazása nem zárhatja ki sem azt, hogy egyes tagállamok kénytelenek lesznek mentességet adni egyes szolgáltatásoknak, amelyeket jelenleg adókötelesnek tekintenek, sem a fordított esetet. Egy magas szintű elemzésre alapozva azonban az Európai Bizottság feltételezi, hogy a bevételekre gyakorolt globális hatás csekély vagy semleges lesz. A nyereségesebb pénzügyi és biztosítási szolgáltatók több közvetlen adót fizetnek, és ennek megfelelően járulnak hozzá a nemzeti költségvetéshez. Továbbá a költségmegosztási megállapodások ilyen eseteiben elvileg elvesző HÉA jelentős részét jelenleg nem szedik be ténylegesen, mivel a szereplők megfelelő, de komplikált és adminisztratív terhekkel járó szervezési intézkedésekkel minimalizálják a funkciók központosításának e költségét.

3.7.4.1 Az Európai Bizottság mindezek ellenére jelzi, hogy a fenti HÉA-megoldások hatása nehezen megbecsülhető. Sok függ attól, hogyan reagálnak a pénzügyi és biztosítási intézetek a változásokra. A költségmegosztás tekintetében az adóbevételek csökkenése attól függ, hogy a mechanizmusok már léteznek-e, és a HÉA hatálya alá esnek-e vagy sem. Ha az új szabályok arra ösztönzik a pénzügyi és biztosítási szolgáltatókat, hogy olyan hatékonysági elven működő mechanizmusokat alakítsanak ki, amelyekre egyébként nem gondoltak volna, nem lesz HÉA-vesztés. Ha a mechanizmusok már léteznek és a HÉA hatálya alá tartoznak – ami kevésbé valószínű –, akkor az adómentesség kiterjesztése miatt bevételkieséssel kell számolni. Ami az adózás választásának lehetőségére vonatkozó szabályok változását illeti,

nettó adókiáramlásra lehet számítani a vállalkozások közötti (B2B) ügyletek esetében, mivel az üzleti fogyasztók általában vissza tudják igényelni az általuk fizetett HÉA-t. Másrészt a vállalkozások és fogyasztók közötti (B2C) ügyletek elvileg adóbevétel-többletet termelnek. Ugyanakkor a jelenlegi fázisban bizonytalan, milyen arányban választják a szereplők a B2C környezetben a pénzügyi és biztosítási termékek adózásának opcióját. A pénzügyi és biztosítási termékek adózásának először is meg kell győződnie róla, hogy képesek lesznek olyan mértékben növelni a hatékonyságukat, hogy a magánfogyasztókra ráterhelhessék a HÉA-t anélkül, hogy az növelné az utóbbiakat terhelő költségeket.

4. A biztosítási és pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos észrevételek

4.1 Az EGSZB maradéktalanul támogatja az Európai Bizottságot abban az ambiciózus tervében, hogy a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások HÉA-mentességére vonatkozó szabályozást a modern piac követelményeihez igazítsa. A javaslatok világos megoldásokat keresnek a pénzügyi és biztosítási szektor, illetve ezek fogyasztói részéről felmerülő főbb problémakörökre; a választott megközelítés – ti. az irányelvre irányuló javaslat és a végrehajtási intézkedéseket tartalmazó rendeletre irányuló javaslat – helytállóan és logikusnak tűnik.

4.2 Az EGSZB ennek ellenére arra bízta az Európai Bizottságot a tagállamokkal együtt, hogy dolgozzanak tovább bizonyos meghatározások további egyértelműsítésén, a nagyobb jogbiztonság alapvető problémájának maradéktalan megoldása érdekében. Ami a pénzügyi szolgáltatásokra vonatkozó meghatározásokat illeti, az EGSZB aggodalmát fejezi ki a javaslat egyes megfogalmazásaival, például a hitelnyújtás – a HÉA irányelv 135. cikke (2) bekezdésében, illetve a HÉA-rendelet 15. cikkében foglalt – meghatározásával kapcsolatban. E definíciók nem teljesen világosak, és túlságosan leszűkítő értelműnek tűnnek. Például csak a „hitelnyújtás” általános fogalmára terjednek ki, láthatóan anélkül, hogy konkrétan foglalkoznának a finanszírozás nyújtására meglévő vagy kialakulóban lévő megoldások különböző fajtáival, így az értékpapírokat magukban foglaló tranzakciókkal. Ezért az EGSZB azt ajánlja, hogy megfontolás tárgyává kellene tenni a további egyértelműsítést, teret adva a pénzügyi szolgáltatások iparága további lehetséges fejleményeinek is. Erre az Európai Bizottság hajlandó is.

4.3 Ugyanezek az ajánlások vonatkoznak a rendeletre irányuló javaslatra is. Az EGSZB a munka folytatását ajánlja annak biztosítása érdekében, hogy a rendeletben foglalt példák jegyzéke teljesen világos és következetes legyen. Az EGSZB megérti, hogy elviekben a rendeletben felsorolt definíciók jegyzéke nem a teljesség igényével készült, mégis aggódik a zavar kockázata, illetve az olyan pénzügyi és biztosítási szolgáltatások gyakorlatában felmerülő előre nem látható problémák miatt, amelyeket nem említ kifejezetten a jegyzék.

4.4 Meg kellene fontolni, hogyan lehet több bizonyosságot teremteni a fizetési szolgáltatások, derivatívák, értékpapír- és megőrzési szolgáltatások kategóriái, illetve a befektetési alapok kezeléséhez kapcsolódó specifikus szolgáltatások adómentességének köre tekintetében. Ami a mentesített szolgáltatás specifikus és lényegi jellemzőjével rendelkezőnek tekintett szolgáltatásokat illeti, az EGSZB úgy véli, további egyértelműsítést igényelhet a „lényegi” illetve a „specifikus” fogalma (¹⁶). Úgy tűnik, a javaslatok nem mindig adnak elég világos képet arról, milyen adminisztratív intézkedéseket tekintenek specifikusnak és lényeginek, miközben a listák nem mindig tűnnek teljesen következetesnek, mivel úgy tűnik, hogy az egyazon értéklánchoz tartozó szolgáltatásokat olykor eltérően kezelik.

4.5 Ami a közvetítést illeti, több világosságot kell teremteni a „szerződő fél”, illetve a „standardizált szolgáltatások” fogalmával kapcsolatban (¹⁷). A közvetítést is be kellene foglalni a mentesített szolgáltatás „lényegi” és „specifikus” jellemzőjével rendelkező szolgáltatások meghatározásába (¹⁸). Más különben a közvetítői tevékenységre nem egyenlő versenyfeltételek vonatkoznak. Ez ellentétes volna a javasolt adómentességek szándékolt új filozófiájával is, amely a szolgáltatásnyújtásra összpontosít, nem pedig a szolgáltatást nyújtó személyre vagy arra, hogy milyen eszközöket vesznek igénybe a szolgáltatásnyújtáshoz.

4.6 Különös figyelmet kell szentelni az olyan szolgáltatásoknak, mint a nyugdíjak, illetve az életjáradékok, amelyek különböző mentességi kategóriák címén részesülnek az adómentességből. A kockázatok megléte vagy éppen hiánya alapján ez vagy a biztosítás (¹⁹) vagy a pénzbetét (²⁰) kategóriáját jelenti. A gondot az okozza, hogy a kapcsolódó szolgáltatások (háttérroda) koncepcióját külön-külön és eltérő módon fogják fejleszteni (²¹). Ebből adódóan a szóban forgó egységes terméknek a lényegi és specifikus jellemzőkkel bíró szolgáltatások két különböző HÉA-kategóriájába kell esnie attól függően, hogy az adómentes fő szolgáltatáson belül hova sorolják.

4.7 Az EGSZB üdvözlöi a szereplők jogának kiterjesztését a biztosítási és pénzügyi szolgáltatások adózásának választására vonatkozó lehetőség tekintetében, valamint a költségmegosztási megállapodások bevezetését, mint a rejtett HÉA-hatás csökkentésének eszközeit. Az EGSZB ugyanakkor attól tart, hogy a költségmegosztásra való jogosultság szigorú feltételei, illetve a HÉA-semleges költségmegosztási megállapodáson belül nyújtható szolgáltatások szigorúan behatárolt köre a gyakorlatban a költségmegosztási intézkedések potenciális előnyeit a situációk egy bizonyos, igen korlátozott körére fogja redukálni.

(¹⁶) Ld. a HÉA-irányelvre irányuló javaslat 135. cikke (1) bekezdésének (a) pontját és a HÉA-rendeletre irányuló javaslat 14. cikkének (1) bekezdését.

(¹⁷) Ld. a HÉA-irányelvre irányuló javaslat 135a. cikkének (9) bekezdését és a HÉA-rendeletre irányuló javaslat 10. cikkének (1)–(2) bekezdését.

(¹⁸) Ld. a HÉA-irányelvre irányuló javaslat 135. cikke (1) bekezdésének (a) pontját.

(¹⁹) Ld. a HÉA-rendeletre irányuló javaslat 2. cikkének (1) bekezdését.

(²⁰) Ld. a HÉA-rendeletre irányuló javaslat 5. cikke (1) bekezdésének h) pontját.

(²¹) Ld. a HÉA-rendeletre irányuló javaslat 14. és 17. cikkét.

4.8 A csoportos HÉA-alanyiség (amikor vállalatok csoportjait HÉA-szempontról egyetlen adófizetőnek tekintik, ahogy az a jelenlegi HÉA-irányelvben is szerepel, bár csak opcionálisan) általános bevezetése, a visszaélések elleni megfelelő intézkedésektől kísérve megfelelőbb és rugalmasabb megoldásnak bizonyulhat, amely lehetővé tenné a szereplők számára, hogy többlet-HÉA-kötelezettség nélkül integrálják alapvető funkcióikat. Az EGSZB ugyanakkor elismeri, hogy a csoportos HÉA-alanyiságra irányuló intézkedések végrehajtása jelenleg nem élvez egyhangú támogatottságot a tagállamok körében, és hogy az Európai Bizottságnak is fenntartásai vannak. Ez tehát rövid távon nem tűnik megoldásnak.

4.9 Az EGSZB üdvözli az adózás választására vonatkozó lehetőség általános bevezetését, amely jelenleg a biztosítási szolgáltatások számára nem hozzáférhető. E lehetőség előnyei világosak a B2B tranzakciók esetén, ahol az ügyfelek a HÉA-t nem tudják visszaigényelni. Azonban az EGSZB aggódik amiatt, hogy az új szabályozás keretében felmerül a további adóztatás veszélye, amely költségkihatással jár a magánfogyasztókra, akik nem tudják visszaigényelni a HÉA-t. A biztosítási szerződéseket a kockázat helye szerinti tagállamokban – a rájuk vonatkozó törvényektől függetlenül – közvetlen adók és járulékkerhek terhelik. Ezen adók mértéke számottevő mértékben eltér a tagállamok, illetve a biztosítástípusok (pl. életbiztosítás, gépjármű-felelősségbiztosítás stb.) között. Mindez felveti az EU-szintű

egyeztetés szükségességének kérdését. Az EGSZB kétségesnek tartja, hogy a biztosítótársaságok alkalmaznák – különösen a B2C piacokon – az adózás választásának lehetőségét, amíg a nemzeti adóhatóságok egyéb adókkal terhelik a biztosítási díjakat. Másrészt az EGSZB valószínűtlennek tartja, hogy a nemzeti hatóságok eltörölnék vagy legalább megfelelő mértékben csökkentenék a díjakat terhelő adókat, mivel ez bevételkiesést jelent a tagállamok számára. Ez a kérdés nyilvánvalóan megoldásra vár.

4.10 Ami a pénzügyi és biztosítási szolgáltatások adózásának megválasztására vonatkozó lehetőséget illeti, az EGSZB üdvözölné egy olyan rendszert, amely lehetővé teszi a szereplők számára, hogy ügyletről ügyletre vagy ügyfelek szerint, illetve az ügyletek vagy az ügyfelek előre meghatározott kategóriája szerint válasszák ezt az opciót. Üdvözlendő volna, ha a szereplők ugyanilyen mértékben lehetőséget kapnának a HÉA-val terhelt kiadásokhoz kapcsolódó input-HÉA megfelelő visszaigénylésére. Ez maximális HÉA-semlegességet teremtené a B2B környezetben. Ugyanakkor döntő fontosságú, hogy garantáljuk az opció egységes végrehajtását 2012-től, és hogy éppen ezért a tagállamok nem kaphatnak lehetőséget, hogy a HÉA-opció alkalmazására eltérő feltételeket diktáljanak. Ha az adózás választásának lehetősége nem egyformán kerül végrehajtásra, valószínű, hogy versenytorzulások keletkeznek a tagállamok és a gazdasági szereplők között.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 29-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS